

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ

Матеріали Всеукраїнської конференції
з міжнародною участю

**«МЕДИКО-БІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ
ТА МУЛЬТИДИСЦИПЛІНАРНА ІНТЕГРАЦІЯ
В КОНЦЕПЦІЇ ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ»**

*(з дистанційним під'єднанням навчальних закладів вищої
освіти України за допомогою відеоконференц-зв'язку)*

Тернопіль, 9–11 квітня 2020 року

ЧАСТИНА I

**МЕДИКО-БІОЛОГІЧНІ
АСПЕКТИ ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ
В УМОВАХ ЕКОЛОГІЧНИХ І
АНТРОПОГЕННИХ ЗМІН**

Тернопіль
ТНМУ
2020

УДК 61(063)

Відповідальний за випуск: завідувач кафедри медичної біології
Тернопільського національного медичного університету
імені І. Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України
Федонюк Лариса Ярославівна.

**Медико-біологічні аспекти та мультидисциплінарна
інтеграція в концепції здоров'я людини : матеріали Всеукр. конф.
з міжнар. участю (Тернопіль, 9–11 квіт. 2020 р.) : у 3 ч. / Терноп.
нац. мед. ун-т імені І. Я. Горбачевського МОЗ України. – Тернопіль :
ТНМУ, 2020. – Ч. I. – 240 с.**

ЗМІСТ

Андрущак Л.А., Цягелало О.В. ВАРІАНТНА АНАТОМІЯ НИРКОВОЇ МИСКИ У ПЛОДІВ ЛЮДИНИ	3
Datsko V., Darmorys I. ASPECTS OF INVESTIGATION OF THE MECHANISMS OF L-ORNITHINE -L-ASPARTATE (LOLA) PROTECTIVE EFFECT ON THE LIVER, KIDNEY, AND HEART OF EXPERIMENTAL ANIMALS UNDER SIMULATED PATHOLOGY	4
Аппельхавс О.Л., Нескоромная Н.В. ОСОБЕННОСТИ МОРФОГЕНЕЗА БЕЛОЙ ПУЛЬПЫ СЕЛЕЗЕНКИ И ЕЕ МИКРОЦИРКУЛЯТОРНОГО РУСЛА ПОСЛЕ АНТИГЕННОЙ СТИМУЛЯЦИИ.....	5
Marchuk F.D., Lopushniak I. Ya., Khmara T.V., Boichuk O.M. DEVELOPMENTAL PECULIARITIES OF ARCHITECTONICS OF THE VASCULAR BED OF THE PHARYNX AND ESOPHAGUS IN HUMAN EMBRYOS AND PREGNANT FEMALES	7
Бабінець Л.С., Галабідька І.М. ПІДСИЛЕННЯ ЕНДОТОКСИКОЗУ У ПАЦІЄНТІВ З ПЕРВИННИМ ОТСТЕОАРТРОЗОМ У ПОЄДНАННІ З ЗОВНІШНЬОСЕКРЕТОРНОЮ НЕДОСТАТНІСТЮ ПІДСЛУНКОВОЇ ЗАЛОЗИ	9
Meretska I.V., Elbehiri Mohamed Aliallah Elsayed Elsayed, Meretskyi V.M. DISPARITIES IN ADHERENCE TO ANTIHYPERTENSIVE MEDICATIONS AND BLOOD PRESSURE CONTROL.....	10
Безкоровайна Г.О., Кліш І.М., Хара М.Р. СТАТЕВІ АСПЕКТИ РОЛІ СВІТЛОВОГО ДЕСИНХРОНОЗУ В ПАТОГЕНЕЗІ НЕКРОЗУ МІОКАРДА ТА КОРИГУЮЧОГО ВПЛИВУ МЕЛАТОНІНУ	12
Mukvych V.V., Lyashenko V.P. AGE-RELATED DYNAMICS OF THE BIOELECTRIC ACTIVITY OF THE TROPHOTROPIC ZONE OF RATS' HYPOTHALAMUS UNDER CAFFEINE ALIMENTATION.....	14
Блищак Н.Б., Повіжай М.Р., Блищак Ю.З., Дмитрів Г.М. ОЖИРІННЯ: СОЦІАЛЬНИЙ ТА МОРФОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТИ.....	18
Porova I.S. MORPHOLOGY OF INFRAHYOID MUSCLES IN THIRD TRIMESTER.....	20
Борак В.П. ЗМІНИ В ІМУННОМУ СТАТУСІ ПАЦІЄНТІВ З ГОСТРИМ ШИГЕЛЬОЗОМ	21
Tsyhykalo O.V., Dutka-Svarychevska T.D., Horbachova O.O. PECULIARITIES OF MORPHOGENESIS OF THE STOMACH.....	22
Волошин О.С., Гуменюк Г.Б., Волошин В.Д. ВПЛИВ ЗАБРУДНЕННЯ ПОВІТРЯ НА ЗАХВОРЮВАНІСТЬ НАСЕЛЕННЯ	23
Гантімуров А.В., Стравський Т.Я., Скрипник О.М., Сапіжук І.О. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИЙ СТЕНОЗ АОРТО-КЛУБОВОГО СЕГМЕНТУ, ТА ЙОГО ВПЛИВ НА МОРФОЛОГІЧНУ БУДОВУ СІМ'ЯНИКІВ ЩУРІВ	24

Гусляк Н.Б., Швець І.Є. КОНЦЕПЦІЯ “ZERO WASTE” ЯК СТИЛЬ ЖИТТЯ.....	48
Данилевич В.П., Гумівський Ю.Й., Тихолаз В.О. ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ КОРЕЛЯЦІЇ СОМАТОМЕТРИЧНИХ ПАРАМЕТРІВ З ЛІНІЙНИМИ РОЗМІРАМИ МІЖХРЕБЦЕВИХ ДИСКІВ ПОПЕРЕКОВОГО ВІДДІЛУ ХРЕБТА В НОРМІ.....	51
Дейкало І.М., Буката В.В., Довченко Л.С. МОРФОЛОГІЯ СПАЙКОВОГО ПРОЦЕСУ ЧЕРЕВНОЇ ПОРОЖНИНИ ТА ЙОГО ПРОФІЛАКТИКА В ЕКСПЕРИМЕНТІ.....	53
Демидчук А.С., Квасюк О.Ю., Шамало С.М., Кондаурова А.Ю., Раскалей Т.Я. ГІСТОЛОГІЧНІ ЗМІНИ ПЕРИФЕРІЙНОГО НЕРВА ЩУРІВ ЗА УМОВ ГІПЕРГЛІКЕМІЇ ТА ЇЇ ФАРМАКОЛОГІЧНОЇ КОРЕКЦІЇ.....	56
Денефіль О.В. СТАТЕВІ ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ ІММОБІЛІЗАЦІЙНОГО СТРЕСУ НА ПОШКОДЖЕННЯ ОРГАНІЗМУ ЩУРІВ РІЗНОЇ СТАТІ.....	58
Добріднева Ж.О., Покришук О.Б. ВПЛИВ ЕЛЕКТРОННИХ ПРИСТРОЇВ НА ШКОЛЯРІВ М.ЧОРТКОВА.....	59
Довбуш А.В., Зарудна О.І. МОРФОФУНКЦІОНАЛЬНІ ЗМІНИ СУДИННОГО РУСЛА ПРИ СИСТЕМНІЙ СКЛЕРОДЕРМІ.....	61
Довгач О.М., Шемчук А.М. ВІДНОВЛЕННЯ КООРДИНАЦІЙНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ З ДІАГНОЗОМ ДИТЯЧИЙ ЦЕРЕБРАЛЬНИЙ ПАРАЛІЧ ЗА ДОПОМОГОЮ РУХЛИВИХ І СПОРТИВНИХ ІГОР.....	63
Довченко С.В., Білаш С.М. ПОРІВНЯЛЬНА МОРФОЛОГІЯ НАДНИРКОВИХ ЗАЛОЗ.....	64
Дубінін С.І., Улановська-Циба Н.А., Рябушко О.Б., Передерій Н.О., Ващенко А.В. ПОРІВНЯЛЬНО-АНАТОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА БУДОВИ ЖОВЧНОГО МІХУРА ЛЮДИНИ І ТВАРИН.....	67
Дуденко В.Г., Гармаш І.В., Любомудрова К.С., Вдовіченко В.Ю. МОЖЛИВОСТІ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ ЗА АНАТОМО- МОРФОЛОГІЧНИМИ ОСОБЛИВОСТЯМИ ЗОВНІШНЬОГО ВУХА.....	69
Жебрацька А.М., Грошева О.Ю., Петрунів О.П. АНАЛІЗ КУЛЬТУРИ ХАРЧУВАННЯ СТУДЕНТІВ ЧДМК.....	71
Зацарей Н.С. КУЛЬТИВУВАННЯ IN VITRO РОСЛИН З РОДИНИ KALANCHOE.....	74
Залевський Л.Л., Школьніков В.С. ХАРАКТЕРИСТИКА ЦІЛЬНОСТІ НЕЙРАЛЬНИХ КЛІТИН ШАРІВ МОЗОЧКА ЛЮДИНИ У ПРЕНАТАЛЬНОМУ ПЕРІОДІ.....	76
Заморський І.І., Хмара Т.В., Лопушних Л.Я., Бойчук О.М. ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ: ВИЗНАЧЕННЯ, ОСНОВНІ СКЛАДОВІ, ШЛЯХИ ЗБЕРЕЖЕННЯ.....	78

**ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ КОРЕЛЯЦІЇ
СОМАТОМЕТРИЧНИХ ПАРАМЕТРІВ З ЛІНІЙНИМИ
РОЗМІРАМИ МІЖХРЕБЦЕВИХ ДИСКІВ ПОПЕРЕКОВОГО
ВІДДІЛУ ХРЕБТА В НОРМІ**

Данилевич В.П., Гумінський Ю.Й., Тихолаз В.О.
*Вінницький національний медичний університет
ім. М.І. Пирогова Вінниця, Україна*

guninsky@vntmu.edu.ua

Актуальність вивчення хребців та міжхребцевих дисків поперекового відділу хребта пов'язана із значним поширенням болю в нижній частині спини як в Україні та світі. Поширеність люмбалгії складає від 60 до 90 %, а річна захворюваність становить 5 %. Прогноз для більшості випадків позитивний, лише незначний відсоток пацієнтів відмічає перехід епізодичного болю в постійний. Основною причиною розвитку люмбалгії є неспецифічний скелетно-м'язовий біль та компресійна радікулопатія. Міжхребцеві диски приймають участь в розподілі навантаження і одночасно забезпечують гнучкість хребта, тому механічні властивості міжхребцевих дисків істотно впливають на механічні властивості всього хребта. Індивідуальні особливості лінійних розмірів міжхребцевих дисків є ключем до ранньої діагностики патології хребтового стовбура.

Метою дослідження було вивчити гендерні особливості кореляцій лінійних розмірів міжхребцевих дисків поперекового відділу хребта (DL1-L2, DL2-L3, DL3-L4, DL4-L5) з соматометричними параметрами у дівчат і жінок віком 17-26 років та юнаків і чоловіків віком 18-27 в нормі.

Дівчатам і жінкам віком 17-26 років та юнакам і чоловікам віком 18-27, в яких не було виявлено клінічних та лабораторних відхилень від норми і були включені до загальної групи здорового населення, провели соматометричне дослідження за В.В. Бунаком та магнітно-резонансну томографію поперекового відділу хребта з подальшою МРТ-морфометрією. Визначили компонентний склад маси тіла за методикою J.Matiegka та м'язовий компонент за формулою Американ-

ського інституту харчування (AIX). Математична обробка отриманих даних була проведена в ліцензійному статистичному пакеті "STATISTICA 6.0". Сила зв'язку коефіцієнтів кореляції лінійних розмірів міжхребцевих дисків з соматометричними параметрами була оцінена за шкалою Чеддока.

В результаті дослідження встановлено наявність достовірної слабкої сили прямих кореляцій за Пірсоном у дівчат і жінок віком 17-26 років та юнаків і чоловіків віком 18-27 в нормі парціальних лінійних розмірів міжхребцевих дисків та суми розмірів (вертикального, сагітального та поперечного) окремих міжхребцевих дисків поперекового відділу хребта з соматометричними параметрами. Використання відносного показника суми розмірів окремих міжхребцевих дисків поперекового відділу хребта до маси тіла збільшило кількість достовірних кореляцій з антропометричними параметрами та якісно покращило силу зв'язків: поряд із наявністю слабких кореляцій, з'явилися середньої сили та сильні кореляції.

Для повномасштабної якісної оцінки кореляцій парціальних розмірів DL1-L2, DL2-L3, DL3-L4, DL4-L5, сумарних розмірів окремих дисків та відносних показників сумарних розмірів і маси тіла із соматометричними параметрами використали середнє арифметичне значення модулів всіх показників кореляцій та отримали наступні результати:

- для поперечних розмірів DL1-L2, DL2-L3, DL3-L4, DL4-L5 у юнаків і чоловіків становить 0,15, для дівчат і жінок – 0,12;
- для сагітальних розмірів DL1-L2, DL2-L3, DL3-L4, DL4-L5 у юнаків і чоловіків становить 0,15, для дівчат і жінок – 0,14;
- для усереднених висот DL1-L2, DL2-L3, DL3-L4, DL4-L5 у юнаків і чоловіків становить 0,08, для дівчат і жінок – 0,17;
- для суми трьох розмірів DL1-L2, DL2-L3, DL3-L4, DL4-L5 у юнаків і чоловіків становить 0,24, для дівчат і жінок – 0,19;
- для показників відношення суми трьох розмірів DL1-L2, DL2-L3, DL3-L4, DL4-L5 до маси тіла кореляцій у юнаків і чоловіків становить 0,49, для дівчат і жінок – 0,55.

Отже, середні арифметичні значення модулів показників кореляцій переважають у юнаків та чоловіків для поперечних, сагітальних розмірів та суми розмірів DL1-L2, DL2-L3, DL3-L4, DL4-L5 та є меншими для вертикального розміру DL1-L2, DL2-L3, DL3-L4, DL4-L5 та показника відношення суми трьох розмірів DL1-L2, DL2-L3, DL3-L4,

DL4-L5 до маси тіла. Враховуючи, що кореляції відносних показників значно вищі за кореляції абсолютних показників, то їх використання для подальшого кореляційно-регресійного аналізу та моделювання є більш прийнятним.

УДК 671.55-007.272-084]-092.9

МОРФОЛОГІЯ СПАЙКОВОГО ПРОЦЕСУ ЧЕРЕВНОЇ ПОРОЖНИНИ ТА ЙОГО ПРОФІЛАКТИКА В ЕКСПЕРИМЕНТІ

Дейкало І.М., Буката В.В., Донченко Л.С.

Тернопільський національний медичний університет

імені І. Я. Горбачевського МОЗ України, м. Тернопіль, Україна

bukatavv@tdmu.edu.ua

Спайкова хвороба очеревини характеризується як захисна реакція організму, спрямована на відокремлення патологічного процесу в черевній порожнині. З однієї сторони це сприяє покращенню перебігу тяжких інфекцій чи травматичних пошкоджень органів черевної порожнини, а з іншої – спайковий процес у черевній порожнині є однією з головних причин гострої кишкової непрохідності, хронічного болю в животі, безпліддя та інших ускладнень.

В останній час є тенденція до збільшення можливостей та обсягу операцій на органах черевної порожнини, що в свою чергу неминуче призводить до збільшення частоти спайкової хвороби очеревини.

У профілактиці спайкового процесу виділяють такі основні напрямки: зменшення травми очеревини; зниження запальної реакції в зоні операції; медикаментозний вплив на процес утворення і руйнування фібрину; відмежування пошкоджених серозних оболонок шляхом утворення захисних плівок на мезотелії.

В останні роки популярними стали бар'єрні методи профілактики.

Метою роботи було визначити ефективність застосування препарату на основі гіалуронової кислоти для профілактики спайкового процесу черевної порожнини в умовах експерименту.